

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 423 din 19.05.2021

Dosar nr.: 349/2020

Petiția nr.: 2873/18.05.2020

Petenți: S.C. Game World Romania S.R.L.,

Reclamați: Asociația GAMESLOT,

Obiect: Petenții reclamă discriminarea pe criteriul etnic prin postarea din data de 10 mai 2020 pe pagina Facebook a Asociația GAMESLOT, prin afirmații defăimătoare la adresa lui și a societății comerciale la care acesta deține funcția de director de strategie, pornind de la naționalitatea petentului; instigare la ură interetnică prin culpabilizarea întregii comunități maghiare.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul și domiciliul procedural ales al petentului

1. S.C. Game World Romania S.R.L. prin avocat cu delegație la dosar,
2. , prin avocat cu delegație la dosar,

Numele, domiciliul ales și sediul părții reclamate

3. Asociația GAMESLOT, mun. București Intrarea Aniversării nr. 41, modulul 202, sector 3.
- 4.

II. Procedura de citare

5. Prin adresa nr. 2873/18.05.2020, a fost invocată petentului excepția lipsei calității procesuale active, în temeiul art. 7 alin. 1 din Ordinul C.N.C.D. nr. 144/2008.
6. Prin răspunsul la excepția invocată din oficiu, înregistrat la C.N.C.D. cu nr. 3868/29.06.2020 și nr. 3869/29.06.2020, petentul a solicitat soluționarea speței în lipsă.
7. Prin adresele nr. 7046/05.11.2020 s-a realizat citarea părților în conformitate cu măsurile dispuse având în vedere contextul evoluției situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, cu solicitarea de a fi transmise completări la petiție, respectiv punctul de vedere în scris (precum și orice alte acte sau dovezi), soluționarea speței urmând a se face în lipsă, odată cu exprimarea

acordului părților din dosar, în termenul dat.

8. Procedura a fost complet realizată față de petent și cel de-al doilea reclamat, plicul adresat primului reclamat returnându-se la sediul instituției cu mențiunea *"expirat termen de păstrare"*.

III. Susținerile părților

Susținerile petentului

9. Prin memoriul înregistrat la C.N.C.D. cu nr. 2873/18.05.2020, petentul reclamă discriminarea la care este supus pe baza etniei prin postarea din data de 10 mai 2020 pe pagina Facebook a primului reclamat, de către cel de-al doilea reclamat, președinte al Asociației și administrator al paginii Facebook a Asociației, postare prin care incită la ură interetnică.

10. Concret, petentul reclamă faptul că prin postarea menționată se instigă la ură interetnică prin culpabilizarea întregii comunități maghiare, se fac afirmații false, mincinoase, defăimătoare la adresa societății petente și la adresa lui , CEO Chief Strategy Officer / Director de strategie al societății petente, pornind de la naționalitatea acestuia.

11. Astfel, se afirmă că , este un om care urăște România și românii, care angajează numai maghiari, motiv pentru care românii își găsesc cu greu un loc de muncă, sugerând că acesta trebuie aruncat la gunoi. Se afirmă că *"în așa zisul Ținut Secuiesc... afacerile locale sunt deținute de mizerii de oameni de tip (maghiari n. n.) care angajează numai unguri."*, folosindu-se cuvântul *"ungur"* într-un mod peiorativ.

12. Astfel, petentul apreciază că se pot reține următoarele:

- aspecte de fapt privind comiterea contravenției de discriminare prin hărțuire, respectiv prin comportament pe criteriu naționalitate, etnie, care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv prevăzută de art. 2 alin. 5 din O.G. nr. 137/2007;
- prin postarea menționată se creează unui cadru intimidant, ostil, degradant și ofensiv, pe criteriu de naționalitate.
- aspecte de fapt privind comiterea contravenției de discriminare prin comportament care are ca scop mutarea sau alungarea unei persoane din cauza apartenenței acesteia la o anumită naționalitate prevăzută de art. 13 din O.G. nr. 137/2007.
- se instigă la expulzarea lui , CEO Chief Strategy Officer / Director de strategie al societății petente pe criteriu de naționalitate; se îndeamnă la trimiterea lui , CEO Chief Strategy Officer / Director de strategie al societății noastre și a celor ca ei (maghiari n. n.) *"la ei acasă"* (în Ungaria n. n.).
- aspecte de fapt privind comiterea contravenției de discriminare prin comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de

apartenența acestora la o anumită naționalitate, etnie acestora prevăzută de art. 15 din O.G. nr. 137/2007. Propaganda naționalist-șovină, de instigare la ură și represalii împotriva maghiarilor, postarea prin care s-a adus atingere demnității persoanei și a unei comunități, crearea atmosferei ostile și ofensatoare împotriva comunității maghiare s-a săvârșit în spațiul public, respectiv în social media, fiind publicat pe pagina de Facebook a Asociației reclamate.

13. Petentul redă textul integral al postării:

"Curățenie generală până la capăt! După închiderea sălilor de jocuri trebuie continuat și cu cei care le au condus!

trebuie EXPULZAT urgent din ROMANIA!

În gambling, pentru a face o curățenie eficientă, nu este suficientă doar aruncarea aparatelor de timp slot la gunoi, ci si oameni care le controlează si care urăsc românia si pe români! Știați că în zona Ghiorgheni, Covasna etc, asa zisul tinut secuiesc cetățenii româniei își găsesc cu greu un loc de muncă? De ce ?

Păi răspunsul este simplu. Majoritatea afacerilor locale sunt deținute de mizerii de oameni de tip care angajează numai ungurii. Asa se intampla si in sălile de jocuri aparținând grupului Game World din acea zonă. Angajații sunt unguri. La game world Vitan, șefii, de asemenea sunt unguri. Eu sper ca proiectul senatorului PMP Iliescu Cătălin Lucian sa se bucure de o susținere covârșitoare în parlament în asa fel incat, pe domnii aceștia care confundă România cu Ungaria, sa ii trimitem la ei acasă.

P.S Pentru cine nu știa, acțiunile UDMR sunt finanțate si de acest individ, cat si alte acțiuni ce au ca scop manipularea populației !"

14. Petentul încadrează în drept faptele sesizate conform art. 2 alin. 3, 4 și 5, art. 13, art. 15 din O.G. nr. 137/2007 și sancționate prin art. 26 O.G. nr. 137/2007 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, indicând drept persoane răspunzătoare Asociația, persoană juridică, și cel de-al doilea reclamat persoana fizică, în calitate de președinte al Asociației și administrator al paginii de Facebook și solicită eliminarea postării mai sus menționate de pe pagina Facebook a Asociației, potrivit art. 20 alin. 3 din O.G. nr. 137/2007.

15. Atașează la petiție înscrisuri, print screen de pe pagina de facebook și extras din Registrul Național O.N.G. în vederea probării calității celui de-al doilea reclamat, președinte al Asociației.

16. Prin răspunsul înregistrat la C.N.C.D. cu nr. 3868/29.06.2020 petentul clarifică aspectele referitoare la calitatea procesuală activă în fața C.N.C.D., urmare a invocării excepției din oficiu, considerând că legiuitorul nu distinge între persoană fizică și juridică, din moment ce se folosește în mod consecvent cuvântul "personae", astfel că, în virtutea principiului *ubi lex not disnguit, nec nos distinguere debemus*, societatea comercială semnatară a sesizării are calitate procesuală activă în fața C.N.C.D.

17. De asemenea, prin sesizarea înregistrată cu nr. 3869/29.06.2020, , cel de-al doilea petent formulează cerere de intervenție principală în cauză, reiterând susținerile din sesizarea inițială și completând cu aspecte care-l vizează în mod direct.

18. Concret, cel de-al doilea petent semnalează faptul că prin postarea menționată se instigă la ură interetnică prin culpabilizarea întregii comunități maghiare, se fac afirmații

false, mincinoase, defăimătoare la adresa acestuia și a societății (primul petent în cauză), pornind de la naționalitatea petentului.

19. Astfel, se afirmă că cel de-al doilea petent ar fi un om care urăște România și românii, care angajează numai maghiari, motiv pentru care românii își găsesc cu greu un loc de muncă, sugerând că trebuie să fie aruncat la gunoi: *"În așa zisul Ținut Secuiesc ... afacerile locale sunt deținute de mizerii de oameni de tip (maghiari n. n.) care angajează numai unguri."*

20. Prin modalitatea de adresare, petentul apreciază că se folosește într-un mod peiorativ cuvântul "ungur".

Sușinerile reclamațiilor

21. Procedura de citare față de primul reclamat nu a fost realizată întrucât plicul comunitat pe adresa de corespondență a Asociației s-a returnat la sediul instituției, cu mențiunea *"expirat termen de păstrare"*.

22. Cel de-al doilea reclamat nu a formulat apărare la dosar, procedura față de acesta realizându-se la adresa de corespondență furnizată de petent, astfel cum rezultă din confirmarea de primire de la dosar.

V. Motivele de fapt și de drept

Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil / jurisprudență

23. Prevederile legislative și jurisprudența relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

1. Constituția României:

- **Art. 1 Statul român:** *"(...) (3) România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.
(...)"*

- **Art. 4 Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni** *"(...) (2) România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială."*

- **Art. 16 Egalitatea în drepturi:** *"(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.
(2) Nimeni nu este mai presus de lege. (...)"*

- **Art. 29 Libertatea conștiinței:** *"(1) Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale."*

(2) *Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc.*

(3) *Culte religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii.*

(4) *În relațiile dintre culte sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acțiuni de învrăjbire religioasă.*

(5) *Culte religioase sunt autonome față de stat și se bucură de sprijinul acestuia, inclusiv prin înlesnirea asistenței religioase în armată, în spitale, în penitenciare, în azile și în orfeline.*

(6) *Părinții sau tutorii au dreptul de a asigura, potrivit propriilor convingeri, educația copiilor minori a căror răspundere le revine.”*

• **Art. 30 Libertatea de exprimare:** *”(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.*

(2) Cenzura de orice fel este interzisă.

(3) Libertatea presei implică și libertatea de a înființa publicații.

(4) Nici o publicație nu poate fi suprimată.

(5) Legea poate impune mijloacelor de comunicare în masă obligația de a face publică sursa finanțării.

(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.

(8) Răspunderea civilă pentru informația sau pentru creația adusă la cunoștință publică revine editorului sau realizatorului, autorului, organizatorului manifestării artistice, proprietarului mijlocului de multiplicare, al postului de radio sau de televiziune, în condițiile legii. Delictelor de presă se stabilesc prin lege.”

• **Art. 41 Munca și protecția socială a muncii** *”(1) Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit. Alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă.*

(2) Salariații au dreptul la măsuri de protecție socială. Acestea privesc securitatea și sănătatea salariaților, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim brut pe țară, repausul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții deosebite sau speciale, formarea profesională, precum și alte situații specifice, stabilite prin lege. (...)”

2. O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

- **art. 2 alin. 1:** *"Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice."*
- **Art. 2 alin. 8:** *"Prevederile prezentei ordonanțe nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație."*
- **Art. 15 Dreptul la demnitatea personală –** *"Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia."*

3. Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale:

- **Art. 10 Libertatea de exprimare** "1. Orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare.
2. Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești."
- **Art. 14 Interzicerea discriminării:** "Exercițarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație."
- **Art. 17 Interzicerea abuzului de drept:** „Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție."

4. Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale atestă faptul că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: „Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziaristi etc. —, faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului

fiind consacrată prin art. 1 alin. (3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.”

5. Recomandarea de politică generală ECRI nr. 15 privind combaterea discursului de ură adoptată de Comisia Europeană împotriva rasismului și intoleranței (ECRI) la 8 decembrie 2015 – extras: *„Având în vedere că discursul de incitare la ură trebuie înțeles în sensul prezentei recomandări de politică generală ca advocacy, promovare sau incitare, sub orice formă, a denigrării, a urii sau a defăimării unei persoane sau a unui grup de persoane, precum și orice hărțuire, insultă, stereotipuri negative, stigmatizare sau amenințare cu privire la o astfel de persoană sau grup de persoane, precum și justificarea tuturor tipurilor de exprimare anterioare, pe motiv de "rasă", origine națională, religie, apartenență.”*

6. Pactul internațional din 1966 privind drepturile civile și politice (ICCPR):

- **Articolul 19:** *„1. Orice persoană are dreptul să-și exprime opiniile fără să intervină. 2. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept include libertatea de a căuta, de a primi și de a transmite informații și idei de orice fel, indiferent de frontiere, pe cale orală, scrisă sau tipărită, sub formă de artă, sau prin orice alt mijloc de comunicare la alegerea sa. 3. Exercitarea drepturilor prevăzute la alineatul (2) din prezentul articol poartă cu sine sarcini și responsabilități speciale. Prin urmare, aceasta poate fi supusă anumitor restricții, însă acestea nu pot fi decât prevăzute de lege și sunt necesare:
(a) pentru respectarea drepturilor sau a reputației altora;
(b) pentru protecția securității naționale sau a ordinii publice (ordre public) sau a sănătății publice sau a moralității.”*
- **Articolul 20:** *„1. Orice propagandă pentru război va fi interzisă de lege. 2. Orice advocacy de ură națională, rasială sau religioasă care constituie incitare la discriminare, ostilitate sau violență este interzisă prin lege.”*

Principiile de analiză

24. Curtea Constituțională a statuat în mod constat că *„principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale”*. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că *„principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă:*

- *la **situații egale** trebuie să corespundă un **tratament egal**,*
- *la **situații diferite**, tratamentul juridic nu poate fi decât **diferit**. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat”*.

25. Prin urmare, se poate vorbi de o posibilă **discriminare directă** în condițiile în care o persoană este tratată în mod nefavorabil, prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară, iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria *„criteriului protejat”*.

26. Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;
- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

27. Reținând în coroborare cu speța dedusă spre soluționare definiția discriminării, astfel cum este reglementată de articolul 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000, Colegiul director se raportează, în ceea ce privește analiza unui act / a unei fapte care încalcă dreptul la un tratament egal, la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2 din O.G. nr. 137/2000. Astfel, pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin. 1 *deosebirea, excluderea, restricția sau preferința* trebuie să aibă la bază unul dintre *criteriile* prevăzute de către art. 2, alin. 1 și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile*, dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

28. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale (cunoscut în general sub denumirea de **Convenția europeană a drepturilor omului**, în continuare **Convenția**) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare:

29. Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa, libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care **Convenția** subliniază: „*comportă îndatoriri și responsabilități*”.

30. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie să îndeplinească următoarele condiții, elemente care sunt analizate în ordinea care urmează:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;
- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin:
 - existența unei norme juridice care prevede restrângerea;
 - calitatea norme juridice, și anume
 - accesibilitatea;
 - precizitatea;
 - previzibilitatea norme;
- legitimitatea restrângerii, care trebuie să fie prevăzută de **Convenție** (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);
- necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

31. Prin urmare, eventuala limitare a dreptului la exprimare trebuie să fie expres prevăzută de lege (prevedere legală care, la rândul ei, trebuie să fie previzibilă și

accesibilă), să urmărească un scop legitim, să fie necesară într-o societate democratică și proporțională cu scopul urmărit¹.

32. Pentru o analiză completă, trebuie analizate punctual cerințele impuse de C.E.D.O., după cum urmează.

Ingerința să fie prevăzută de lege

33. Prima cerință, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

34. Cu toate acestea, Colegiul apreciază că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2 alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia *„prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la liberă exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”*,

35. Colegiul apreciază că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

36. Raportat la a doua cerință, **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, indiferent de genul acestora.

37. Protecția demnității unei persoane aparținând unei categorii de persoane, minorități sau chiar a unei comunități, constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcarea demnității umane, ca drept constituțional protejat, conținutul declarațiilor publice în discuție, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele prevăzute de art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată:

- ✓ un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic și religios;
- ✓ ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de genul căruia îi aparține.

38. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

Necesitatea ingerinței

39. Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare **este necesară într-o societate democratică**.

40. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” (*„pressing social need”*).

¹ Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801

41. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar **autoritățile naționale îi revine atributul evaluării existenței unei „nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere.**²

42. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margine de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marja de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO³.

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare:

43. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv din analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, C.E.D.O. a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu, dintre care le redăm pe cele ce urmează:

- a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale;
- b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indiferente, ci și cele care offensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții, dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângeri trebuie stabilite în mod convingător;
- c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități;

Aplicarea principiilor la speță

44. În fapt, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra posibilei discriminări prin încălcarea dreptului la demnitate pe criteriu de etnic, dreptul la imagine a petentului, respectiv respectarea sau nu a limitei libertății de exprimare.

45. Colegiul director reține spre analiză faptul că, prin adresa cu nr. de înregistrare la C.N.C.D. 2873/18.05.2020 a fost invocată excepția lipsei calității procesuale active, în temeiul art. 7 alin. 1 din Ordinul C.N.C.D. nr. 144/2008.

46. Astfel, în baza **art. 5 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor** care prevede: „*Petentul este persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea faptei de discriminare împotriva sa*”.

47. De asemenea, art. 7 al aceluiași text legal stipulează faptul că „*Persoana interesată este fie persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea unei fapte de discriminare împotriva sa, fie una dintre persoanele prevăzute la art. 8 alin. (1) și (2) ori alte persoane care au un interes legitim în combaterea*

² Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.

³ Vezi Handyside v. United Kingdom par. 48 și par. 49.

discriminării și reprezintă o persoană, un grup de persoane sau o comunitate împotriva căreia s-a săvârșit o faptă de discriminare”.

48. Astfel, Colegiul director decide admiterea excepției lipsei calității procesuale active pentru persoana juridică, întrucât postarea analizată în prezenta speță vizează persoana fizică. Prin urmare, se va proceda la analizarea pe fond a cauzei, având în vedere cererea de intervenție formulată de cel de-al doilea petent, ca persoană vizată prin afirmațiile ce fac obiectul cauzei.

49. De asemenea, Colegiul ia act de faptul că, deși postarea a fost publicată pe pagina de facebook a persoanei juridice, primul reclamat, această faptă intră în răspunderea celui de-al doilea reclamat, în calitate de administrator.

50. Concret, în data de 10 mai 2020 pe pagina Facebook a Asociației, cel de-al doilea reclamat, președinte al Asociației și administrator al paginii Facebook al acesteia a realizat postarea cu referire directă la petent, CEO Chief Strategy Officer / Director de strategie al societății petente, pornind de la naționalitatea acestuia, cu următorul conținut:

" Curățenie generala până la capăt! După închiderea sălilor de jocuri trebuie continuat și cu cei care le au condus!

trebuie EXPULZAT urgent din ROMANIA!

În gambling, pentru a face o curățenie eficientă, nu este suficientă doar aruncarea aparatelor de timp slot la gunoi, ci si oameni care le controlează si care urăsc românia si pe români! Știți că în zona Ghiorgheni, Covasna etc, asa zisul tinut secuiesc cetățenii româniei își găsesc cu greu un loc de muncă? De ce ?

Păi răspunsul este simplu. Majoritatea afacerilor locale sunt deținute de mizerii de oameni de tip care angajează numai ungurii. Asa se intampla si in sălile de jocuri aparținând grupului Game World din acea zonă. Angajații sunt unguri. La game world Vitan, șefii, de asemenea sunt unguri. Eu sper ca proiectul senatorului PMP Iliescu Cătălin Lucian sa se bucure de o susținere covârșitoare în parlament în asa fel incat, pe domnii aceștia care confundă România cu Ungaria, sa ii trimitem la ei acasă.

P.S Pentru cine nu știa, acțiunile UDMR sunt finanțate si de acest individ, cat si alte acțiuni ce au ca scop manipularea populației !"

51. În drept, coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr. 137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

52. În considerarea incidenței obiectului petiției la câmpul de aplicare al O.G. nr. 137/2000 republicată, trebuie precizat că jurisdicția exercitată de C.N.C.D. este administrativ – jurisdicțională ce presupune o procedură specială, care se bazează pe principiul independenței organului care emite actul față de părțile din litigiu, cu asigurarea principiului contradictorialității și al dreptului la apărare.

53. Examinând conținutul petiției și legislația în vigoare, Colegiul director urmează a analiza modul în care mesajul transmis prin postarea pe Facebook, ar fi putut aduce

atingere dreptului la imagine a petentului prin lezarea demnității, astfel cum prevede art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

54. Concret, pe fond, Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea personală, obiect al prezentei sesizări. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, s-ar impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

55. Având în vedere necesitatea analizei limitei dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate, Colegiul director s-a raportat la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare C.E.D.O.).

56. În scopul de a determina dacă declarațiile reclamatului, obiect al prezentei sesizări constituie un "discurs de ură", element de incitare la ură, Colegiul va examina: obiectivul urmărit de către părțile reclamate, contextul în care a avut loc, conținutul afirmațiilor, rolul în societate al persoanei, autor al afirmației.

57. Obiectivul urmărit de reclamat este important, astfel că se va analiza dacă acesta a dorit să realizeze portretizarea petentului într-o ipostază degradantă, cu incitarea la ură bazată pe etnia căreia îi aparține petentul. În acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina a părții reclamate, acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

58. Având în vedere modul de adresare folosit în postare, Colegiul director reține faptul că reclamatul a urmărit prezentarea petentului prin prisma activității pe care o desfășoară, cu trimitere directă la etnia acestuia și cu folosirea unui limbaj de natură a-i aduce atingere demnității, cum ar fi apelativul "mizerii de oameni", mesajul direct fiind chiar de incitare la ură, respectiv la expulzarea acestuia.

Conținutul și contextul în care a avut loc afirmația

59. Colegiul reține că postarea celui de-al doilea reclamat a fost făcută pe pagina de facebook aferentă primului reclamat și are următorul conținut:

"Curățenie generala până la capăt! După închiderea sălilor de jocuri trebuie continuat și cu cei care le au condus!

trebuie EXPULZAT urgent din ROMANIA!

În gambling, pentru a face o curățenie eficientă, nu este suficientă doar aruncarea aparatelor de timp slot la gunoi, ci si oameni care le controlează si care urăsc românia si pe români! Știați că în zona Ghiorgheni, Covasna etc, asa zisul tinut secuiesc cetățenii româniei își găsesc cu greu un loc de muncă? De ce ?

Păi răspunsul este simplu. Majoritatea afacerilor locale sunt deținute de mizerii de oameni de tip care angajează numai ungurii. Asa se intampla si in sălile de jocuri aparținând grupului Game World din acea zonă. Angajații sunt unguri. La game world Vitan, șefii, de asemenea sunt unguri. Eu sper ca proiectul senatorului PMP Iliescu Cătălin Lucian sa se bucure de o susținere covârșitoare în parlament în asa fel incat, pe domnii aceștia care confundă România cu Ungaria, sa ii trimitem la ei acasă.

P.S Pentru cine nu știa, acțiunile UDMR sunt finanțate si de acest individ, cat si alte acțiuni ce au ca scop manipularea populației !"

60. Afirmatiile ce fac obiectul prezentei cauze au fost făcute într-un spațiu public, în sensul Deciziei Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 4546 din data de 27 noiembrie 2016, prin care s-a stipulat faptul că Facebook nu mai este doar un spațiu online de socializare după decizia definitivă pronunțată de Î.C.C.J., ci este un spațiu public în care se pot săvârși infracțiuni și contravenții, dacă nu se manifestă grijă la mesajul postat, pentru prevenirea săvârșirii de fapte anti-sociale în mediul online, unde publicul are acces neîngrădit.

61. Trebuie reamintită jurisprudența bine stabilită a CEDO conform căreia, pentru a aprecia existența unei „*nevoi sociale imperioase*”, care să justifice o ingerință în exercitarea libertății de exprimare, **trebuie să se facă distincția între fapte și judecăți de valoare**. Dacă materialitatea primelor poate fi dovedită, ultimele nu se pretează la o demonstrare a exactității lor (a se vedea, printre altele, Cumpănă și Mazăre împotriva României [MC], nr. 33.348/96, § 98, CEDO 2004-XI, și De Haes și Gijssels împotriva Belgiei, Hotărârea din 24 februarie 1997, Culegere 1997-I, p. 235, § 42).

62. Capacitatea uzitării provocatoare sau incitatoare a termenului de „*ungur*” este de natură a afecta sentimentele persoanelor care aparțin acestei minorități.

63. Astfel, oricine dorește să-și exercite drepturile în temeiul art. 30 din Constituția României, respectiv art. 10 din CEDO este supus unor obligații și responsabilități, cum ar fi cea de a se abține de la a transmite mesaje care rănesc pe alții fără motiv. Mesajul reclamatului nu este unul despre fapte, ci cuprinde judecăți de valoare, care depășesc limitele admise prin prisma manierei provocatoare de caracterizare a etniei unei persoane și mai ales prin mesajul direct de expulzare a acesteia.

64. Colegiul apreciază că în prezenta cauză s-a depășit sfera libertății de exprimare, modul de exprimare fiind unul care l-a denigrat pe petent, întrucât referirea la etnia petentului, cu trimitere în mod direct la numele petentului, a presupus elemente de incitare la ură îndreptată împotriva acestuia și a comunității maghiare căreia îi aparține.

65. Prin urmare, având în vedere contextul în care au fost făcute afirmațiile, dar mai ales modalitatea de exprimare, Colegiul director constată că în speță de impune o ingerință a statului prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare, iar libertatea de exprimare este de natură a atinge o limită prin care se încalcă dreptul fundamental la demnitate, astfel încât în speță, dreptul la libertatea de exprimare devine secundar.

66. Astfel, se impune o ingerință a statului în această speță, iar limitarea libertății de exprimare este justificată, fiind o măsură proporțională în raport cu pericolul social al faptei și cu scopul urmărit, în condițiile în care există, în mod evident, elemente de incitare la ură pe criteriul etnic.

67. Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, **chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se ”hrănește” din libertatea de exprimare**”. (ibidem, pct. 66). Marginea de apreciere a statelor este semnificativ redusă (îngustă) atunci când autorul declarației este o personalitate, opiniile formulate având un larg impact.

68. Colegiul reiterează faptul că este esențial să se manifeste o responsabilitate sporită în ceea ce privește exprimarea în spațiul public. Trebuie avute în vedere stereotipurile, atât cele pozitive, cât și cele negative, atât de către societate în general, cât și de către

persoanele publice, rolul acestora fiind deosebit de important în formarea unei societăți care își respectă toți semenii săi, fără niciun fel de deosebire.

69. De asemenea, în luarea deciziei, Colegiul director se raportează la art. 30 din **Constituția României** care asigură libertatea de exprimare, și prevede, în același timp, și limitele acestei libertăți.

70. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice.

71. Cu toate acestea, exercitarea libertății de exprimare comportă și limite, printre acestea regăsindu-se și dreptul la imagine. Concret, oricine dorește să-și exercite drepturile în temeiul art. 30 din Constituția României, respectiv art. 10 din CEDO este supus unor obligații și responsabilități, cum ar fi cea de a se abține de la a transmite mesaje care rănesc pe alții fără motiv și, prin urmare, nu contribuie la o dezbatere de interes public.

72. Toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar să se sancționeze orice formă de expresii sau mod de exprimare care promovează intoleranța. Se impune astfel descurajarea încălcării dreptului la demnitate, indiferent de calitatea persoanelor care comit o astfel de faptă.

73. Pentru considerentele de mai sus, având în vedere **mesajul transmis prin postare, obiectivul urmărit de către partea reclamată, conținutul postării**, Colegiul director constată că în speță s-au depășit limitele libertății de exprimare, fapta sesizată constituie contravenție potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

74. În consecință, Colegiul director dispune sancționarea părții reclamate cu amendă în cuantum de 2000 lei.

75. La stabilirea cuantumului sancțiunii, Colegiul director are în vedere următoarele circumstanțe agravante: conținutul mesajului, poziția socială a părții reclamate, răspândirea publică a mesajului, incitarea la un comportament de ură, cu îndemnul de expulzare a persoanei vizate pe baza etniei.

76. Colegiul director apreciază că aspectele prezentate mai sus prezintă o gravitate sporită mai ales prin transmiterea unor astfel de mesaje în mod public care se pot transforma în exemple de urmat, fapt pentru care se justifică aplicarea sancțiunii cu amendă în vederea descurajării unor astfel de comportamente și atitudini.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Admiterea excepției lipsei calității procesuale active invocată din oficiu față de S.C. Game World Romania S.R.L., în temeiul art. 7 alin. 1 din Ordinul C.N.C.D. nr. 144/2008 și analizarea cauzei față de intervenientul .
2. Admiterea excepției lipsei calității procesuale pasive pentru Asociația GAMESLOT, întrucât afirmațiile analizate intră în sarcina celui de-al doilea reclamat, în calitate de administrator.
3. Faptele sesizate întrunesc elementele constitutive ale art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000, republicată;
4. Aplică sancțiunea cu amendă în cuantum de 2000 lei conform art. 26 alin. 1 din O.G. 137/2000, republicată, în sarcina domnului , în calitate de administrator.
5. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților și Direcției Impozite și Taxe Locale Sector 3.

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

Amenda se va achita la **Direcția Impozite și Taxe Locale Sector 3** (cu sediul în mun. București, str. Sfânta Vineri nr. 32, sector 3), dovada plății se va transmite către C.N.C.D. în termen de 15 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată online în data de 19.05.2020 au fost: ASZTALOS Csaba Ferenc – Membru, DIACONU Adrian – Membru (online), HALLER ISTVÁN – Membru, JURA CRISTIAN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, MOȚA Maria – Membru, OLTEANU Cătălina – Membru, POPA Claudia Sorina – Membru.

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD

Red.: C.J. și C.M.I.

Data redactării: 18.06.2021

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit ***O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ***, constituie de drept titlu executoriu.

